

Matti Taina

Hyvästi Inkeri

Inkeriläinen Saklinan kylä vuonna 1943

HYVÄSTI INKERI

Isälleni Reinolle, pojalleni Joelille ja vaimolleni Helenalle

Matti Taina

HYVÄSTI INKERI

Inkeriläisen Matti Pietarinpoika Tainan perheen
elämä Inkerissä ja Suomessa, Stalinin saappaan alla
ja toisen maailmansodan jaloissa

© Matti Taina 2015
Kustantaja: BoD™ – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa
ISBN: 9789523300064

Kuvat: Matti Tainan kuva-arkisto

Sisällysluettelo

Alkusanat ja kiitokset	7
1. Luumäen Taina	11
2. Tarunhohtoinen Inkeri	21
3. Veljekset Inkerinmaalle	31
4. Kylä Inkereenjoen varrella	39
5. Matin ja Eevan liitto	55
6. Stalinin vainot	69
7. Elämäsalkuilla elantoa	89
8. Diktaattorien sota	101
9. Rintama lähestyy	121
10. Suurmetsään suojaan	133
11. Saksalaiset tulevat!	147
12. Hakaristin vallan alle	157
13. Sotilaat taloksi	179
14. Sotajoulu	199
15. Nälkäkevät	211
16. Armeijan leivissä	229
17. Elämä voittaa	243
18. Hyvästi Inkeri	255
19. Höyrylaivalla Hankoon	275
20. Karanteenista Karjalohjalle	293
21. Pojat opintielle	313
22. Pommisateessa	325
23. Heponiemi	339
24. Punainen kuolemansyleily	351
25. Suomen apuna	365

26. Helsingistä koti	373
27. Rauha karhun kanssa	389
28. Palautukset paratiisiin	407
29. Punainen Valpo kintereillä	425
30. Syyttömät tuomitaan	453
31. Ajojahti kovenee	477
32. Pako Ruotsiin	499
33. Matkan pää	525
Lopuksi	557
Lähdeviitteet ja lähteet	562
Kirjallisuus	575

ALKUSANAT

Nykyaikana eletään tässä ja nyt, päivä kerrallaan, menneisyys ja tulevavaisuus jäävät vähemmälle. Mennyt aika tallentuu muistiimme, jota pysähtymättä vierivä aika hämärtää. Viisaat ovat sanoneet, että on hyvä tuntee historiaa – jo taakse jäänyttä aikaa ja sen tapahtumia – jotta pystymme paremmin ennustamaan ja varautumaan tulevaan. Tämä kirja kertoo menneistä ajoista.

Jo lapsena kuulin inkeriläiseltä isältäni ja mummoltani, sedältäni, isotädeiltäni ja isoserkultani sekä monilta muilta inkerinsuomalaisilta kertomuksia ja tarinoita heille niin rakkaasta Inkeristä ja siellä syntyneestä isoisästäni Matti Pietarinpoika Tainasta sekä Stalinin vainoista, toisesta maailmansodasta ja inkeriläisten siirrosta Suomeen ja täällä koetuista jännittävistä ajoista.

Olin kovasti halunnut tutustua äijääni, kuten Inkerissä isoisää kutsuttiin, mutta hän kuoli kahdeksan ja puoli vuotta ennen syntymääni. Kun pienenä poikana katselin isoisääni mummoni olohuoneen seinällä olevasta valokuvasta, mietin, minkälainen ihminen mahtoikaan äijäni olla? Mitä töitä hän teki? Mistä eläimistä hän piti? Mitä ruokia äijäni söi mielellään? Oliko hänen sukunsa Suomesta kotoisin? Miten hän tuli sodan jaloista perheineen Suomeen? Muistoina äijästäni minulla on vanhojen valokuvien lisäksi hänen Inkerissä käyttämänsä hieno visakoivukahvainen puukkonsa. Pidellessäni puukkoa mietin, mitä äijä oli sillä veistellyt ja oliko hän taitava käsistään?

Minkälainen oli läheisten muistoissa elävä tarunhohtoinen Inkerinmaa? Entä äijäni ja isäni synnyinkylä Saklina? Miten mummoni ja äijäni löysivät toisensa? Oliko heidän kotitalossaan Juhalsimossa hyvä asua? Miten äijäni perhe selviytyi Stalinin vainoista ja toisesta maailmansodasta? Kuinka inkeriläisten kävi bolševikkien hirmuhallinnon aikana ja

Saksan armeijan miehitettyä Inkerinmaan? Miten ihmeessä he selvisivät? Avoimia kysymyksiä oli paljon.

Runsas kymmenen vuotta sitten ryhdyin selvittämään ja tutkimaan äijäni ja hänen perheensä vaiheita ja inkeriläisten historiaa. Tutkimuksen kannalta olivat ratkaisevan tärkeitä säilyneet päiväkirjat ja kirjeet sekä haastattelut, nauhoitukset ja muistelmakirjoitukset ja -kirjat.

Vastaani tuli monta sukupolvea, erilaisia ihmisiä onnenhetkineen ja suruineen ja eri aikakausia, sotaa ja rauhaa, orjuutta ja vapautta, epätoivoa sekä vahvaa luterilaista uskoa ja toivoa paremmasta tulevaisuudesta. Kuin löytöretkeilijä löysin uusia seutuja, kyliä ja kaupunkeja sekä ihmisiä ja sukuja ja paljon uutta tietoa äijäni ja hänen perheensä jännittävistä vaiheista. Samalla tarkentui laajempi kuva inkerinsuomalaisten elämästä ja tavoista, Stalinin vainoista, pakkosiirroista ja teloituksista sekä sitkeydestä, rohkeudesta ja sankarillisuudesta – Inkerin kansan kärsimystiestä.

Tosiasioihin pohjautuva historiallinen kertomus kuljettaa lukijaa tarinan päähenkilön Matti Pietarinpoika Tainan ja hänen perheensä elämän teillä. Samalla seurataan Inkerin kansan hirvittävän kovaa kohtaloa Neuvostoliitossa, Stalinin terrorin ja toisen maailmansodan aikana. Kerrotaan pienistä ja suurista ihmisistä sodan keskellä kärsimyksineen ja pelkoineen ja inkeriläisten vahvasta uskosta Jumalaan, heidän heimo- ja kotipaikkarakkaudestaan ja rehellisyydestään, iloisuudestaan, sydämellisyydestään ja vieraanvaraisuudestaan.

Kun mennyt aika on raottanut hieman historian verhoaan, ovat äijäni ja hänen perheensä vaiheet ja inkeriläisten julma kohtalo auenneet minulle paremmin. Samalla koen voineeni toteuttaa pienen pojan haaveeni, olen saanut tutustua äijääni Mattiin edes vähän, vaikkakin kymmeniä vuosia hänen kuolemansa jälkeen, postuumisti, silti se tuntuu minusta paljon ja olen siitä kiitollinen ja äijästäni ylpeä.

Olen iloinen, jos lukija löytää kirjani avulla tarunhohtoisen Inkerinmaan, tutustuu siellä eläneisiin inkerinsuomalaisiin, heidän elämäänsä, tapoihinsa ja kulttuuriinsa ja saa uutta tietoa ja elämyksiä Inkerinmaasta ja sen kansasta, inkeriläisistä.

KIITOKSET

Kiitän kaikkia niitä ihmisiä jotka ovat auttaneet minua kirjan teossa, sillä ilman saamiani tietoja, päiväkirjoja, kirjeitä, muistoja, keskusteluja, lähdeaineistoja, neuvoja, kommentteja ja korjauksia sekä murretulkintoja ja käännöksiä ei kirjan kirjoittaminen olisi ollut mahdollista. Myös läheisteni ja ystäväni kannustus, rohkaisu ja kärsivällisyys ovat olleet suurena apuna ja tukena.

Suuret kiitokset isälleni Reino Tainalle, tädilleni Anelma Tainalle, serkulleni Kari Tainalle ja hänen vaimolleen Erja Tainalle, Kirsti Mylläri-selle, Hertta Sirkiälle, Riitta Soikalle ja äidilleni Anja Tainalle.

Isot kiitokset myös pikkuserkulleni Timo Montoselle, ystävälleni Antti Vuorelalle, Raija Alestalolle, Hannu Juhani Tainalle, Hannu Tainalle, Veikko Montoselle, Nina Frösénille, Svetlana Lehmukselle, Jörg Stelterille, Markku Kankaiselle, Ilari Niskaselle ja Juhani Ijäkselle.

Erityisesti haluan kiittää ja lausua lämpimät kiitokset rakkaalle vaimolleni Helenalle, joka jaksoi kerta toisensa jälkeen kuunnella ja lukea käsikirjoitusta. Hänen viisaat kommenttinsa, ideansa ja rakentavat arvostelunsa sekä täysi tuki kirjoitustyölleni ovat suuresti auttaneet kirjan synnyssä.

Helsingin Vuosaaressa

Aleksis Kiven päivänä 10. lokakuuta 2015

Matti Taina

MITÄ MUISTAT

*Sinne, yhä kauemmaksi,
yhä kuulakkaampaan sineen
siirtyvätä lapsuuttasko muistat.
Vaiko nuoruuttasi hehkeintä,
jolloin ihmeelliset aavistukset
saivat toden raskaan kultakruunun?*

*Kotiasko muistat, josta lähdit
viimekerran kyyneleisin silmin
tielle sodan tietämättömälle?
Ystävääkö muistat armahinta,
isää yksinäistä, harmaahasta?*

*Mitä niistä milloin muistanetkin,
rakkaita ne ovat sulle kaikki.
Luopua et yhdestäkään saata,
vaikka mahtavimmat maassa käskis!*

Väinö Taina 1945

LUUMÄEN TAINA

Venäjän keisarin ja Suomen suuriruhtinaan Aleksanteri I:n hallitsemassa Suomen suuriruhtinaskunnassa Luumäen Tainan talossa pidettiin suuret häät. Oli sunnuntai joulukuun 14. päivä armon vuonna 1817. Aurinko paistoi, pakkaneen paukkui ja lunta oli pyryttänyt jo puolisääreen. Parinkymmenen tilhen ja muutaman taviokuurnan parvi napsi pihamaan pihlajista kuuran valkoiseksi kirjomia marjoja. Talon isännän Sakari Antinpojan poika Heikki Sakarinpoika ja Punkkisen talon kaunis piika Kristiina Heikintytär vihittiin Jumalan säätämään avioliittoon.

Häätaloon saapui juhlavieraita laajalti Luumäen pitäjstä, Himottulan kylästä ja Taavetista. Saattoi vieraita tulla kaukaakin aina pohjoisen naapuripitäjän Savitaipaleen puolelta asti, jonne Tainan suvun jäseniä oli aikojen saatossa muuttanut. Talvella hääjuhlaan päästiin kätevästi hevosreellä pitkänkin matkan takaa. Jotkut tulivat hiihtäen.

Pitäjässä oli tuohon aikaan paljon susia, jotka silloin tällöin lähtivät lauman voimin rekeä seuraamaan yrittäen saada hevosparan saaliikseen. Nälkä vaivasi välillä susiakin. Mutta Tainan talossa ei nälkää nähty – ainakaan usein. Iso ja vauras talo oli vuonna 1827 tapahtuneen isonjaon jälkeen Luumäen 131 talosta kuudenneksi suurin. Tainan hirrestä rakennettu suuri päärakennus sijaitsi Himottulan kylän keskipaikkeilla viljavien peltojen ympäröimän kallioisen kukkulan laella mistä oli hienot näkymät taloa ympäröiville viljaville viljelysmaille.¹

Kyläläiset tiesivät, ettei talo ollut saanut nimeään emännän etunimestä, vaan kookkaasta kertausvärttinästä. Kertausvärttinä oli vanhassa kymenlaaksolaismurteessa saanut nimekseen *taina*. Taina on puusta veistetty puolimetrisen langan kertaamisessa käytetty tärkeä työkalu. Ehkäpä talossa on aikoinaan ollut käsistään kätevä mies, joka on osan-

nut valmistaa hyviä värttinöitä ja rukkeja. Talon nimestä tuli 1800-luvun alkuvuosikymmenistä alkaen myös siinä asuneen suvun käyttämä sukunimi – Taina.² Etunimi Taina, joka Inkerissä oli muovautunut venäläisestä Tatjana-nimestä, ei vielä pitkään aikaan leviäisi Suomeen.

Myös Mäntyharjulla on kylän ja talon nimenä Taina. Siellä sijaitsevat myös Tainavesi ja Tainakoski, jotka Jouko Vahtola on yhdistänyt Tainio-nimeen, joka tarkoittaa katiskaa tai kalanpyydyistä. Hämäläiset ovat jo esihistoriallisena aikana lainanneet sen gootin pajukoria tarkoittavasta *tainjo* sanasta. Onko Mäntyharjun ja Luumäen Tainoilla yhteyttä toisiinsa – ei ole varmuutta.³

Tainan tilan kasvettua myöhemmin yhä suuremmaksi ja vauraammaksi alkoivat pitäjäläiset kutsua Himottulan kylää Tainaksi. Nykyinen Tainan kylä sijaitsee Haminantien varressa kolme kilometriä Taavetista etelään. Taina on yksi Luumäen perusnimistä ja vanhimmista suvuista. Luumäkeläisten ja samalla myös Tainojen talonpoikainen elämä pysyi vuosisatoja samankaltaisena lukuun ottamatta toistuvien sotien ja kato-
vuosien sekä kulkutautien tuomia vastoinkäymisiä. Kirkolla ja sen julistamalla uskonopilla oli ihmisten elämään, tapoihin ja vuoden kulkuun erittäin suuri, jopa määräävä vaikutus. Osin tästä johtuen kehitys ja elintapojen muutokset tapahtuivat hyvin verkkaisesti eivätkä ulkoiset vaikutteet ihmisten elämää helposti muuttaneet. Elettiin Herran pelossa vanhaan malliin.^{4, 5}

Häiden komea juhlapaikka, Tainan talo, oli toiminut ainakin vuodesta 1625 vuoteen 1743 ratsutilana. Taina oli varustanut 118 vuoden ajan Ruotsin armeijalle yhden rakuunan eli ratsumiehen ja suomenhevosen varusteineen. Sotisopaan kuului satulan, ratsumiehen asepuvun ja saappaiden lisäksi kaksi ratsupistoolia, miekka, haarniska ja kypärä. Pelkästään pistoolipari maksoi sievoiset 12 hopeataalaria, joka oli siihen aikaan huomattava summa rahaa.⁶

Luumäen vanhoissa asiakirjoissa on mainittu 1740-luvun alun viimeisten rusthollitilojen joukossa ratsutilana toiminut Himottulan Taina 2. Käräjiltä löytyy myös yksi maininta, jossa vuoden 1732 syyskäräjien pöytäkirjojen mukaan oli sovittu, että Juhana Markuksenpoika muuttaa omalle tilalle Kiviniemeen ja Nuutti- ja Simo Eskonpoika jäävät Tainan

rustholliin. Päätalon rakennusvaivaa hyvitettiin Juhanalle uuden talon saunan ja navetan rakennusapuna. Näin oli saatu talon poikien välinen riita poikki.⁷

Ratsutilat muodostettiin läänien ja pitäjien suurimmista maataloista ja niiden tehtävänä oli varustaa ja ylläpitää asekuntoinen mies ja hevonen Ruotsin armeijalle sotimista varten. Tuohon aikaan Ruotsin kuninkaat tappelivat naapureidensa kanssa taajaan ja verisesti. Ratsutilat nousivat usein tavallisten maatalojen ja jalkaväen sotilaita varustavien ruotujakolaitokseen osallistuneiden tilojen yläpuolelle muodostaen eräänlaisen talonpoikaisen eliitin. On hyvinkin mahdollista, että Tainan ratsumiehet ovat olleet mukana kolmekymmenvuotisessa sodassa voittamassa ratsuväenkenraali Torsten Stålhandsken johdolla kuuluisaa Lötzenin taistelua vuonna 1632.⁸

Ruotsin ja Venäjän välillä vuosina 1741–1743 käydyn hattujen sodan seurauksena Venäjän armeija miehitti koko Suomen. Sodan aloittanut Ruotsi oli kärsinyt häpeällisen murskatappion sen joukkojen antauduttua piiritetystä Helsingissä. Venäjän miehitysaikaa kutsutaan pikkuvihaksi. Elokuun 7. päivänä 1743 Turussa solmitun rauhan seurauksena uusi raja kulki Kymijokea pitkin, näin Ruotsi oli menettänyt koko Viipurin läänin. Tainoista ja muista eteläkarjalaisista tuli Venäjän keisarinna Elisabethin ja tulevien keisareiden alamaisia. Uusi hallitsija takasi valloittamiensa alueiden asukkaille näiden uskonnon ja omaisuuden sekä Ruotsin lait ja säätyerioikeudet. Venäjän aikaa jatkui aina vuoteen 1812 saakka, silloin pitäjä liitettiin keisarin määräyksestä autonomiseen Suomen suuriruhtinaskuntaan, takaisin vanhaan Emä-Suomeen.⁹

Hattujen sodan vuoksi olivat viljelystyöt jääneet kahtena vuotena useilla Luumäen tiloilla osittain tekemättä, joten monessa talossa nähtiin nälkää. Ei ollut harvinaista, että leipätaikinaa jouduttiin jatkamaan petulla. Hääjuhlan sulhasen Heikki Sakarinpojan isoisän Antti Eskonpojan omistamilta Tainan talon viljelyksiltä viljaa kuitenkin korjattiin syksyllä 1742 paljon ja pitkään. Myöhemmin eräs Ihakselan vaimo muisti olleensa korjuutoissa 31 päivänä, kun Antti-isännän mukaan päiviä oli kertynyt vain 23. Käräjillä oli ollut kyse palkan maksukiistasta.¹⁰

Venäjän aika toi mukanaan hyvääkin, sillä Luumäen taloja rasittanut ankara verotus keveni merkittävästi neljän vuosikymmenen ajaksi. Tämä nosti sodan kurjistaman pitäjän ja tilojen talouden jaloilleen ja mahdollisti teollisuuden kehittymisen. Venäläiset lakkauttivat myös rustholleja rasittaneen ratsutilajärjestelmän, sillä heillä oli ratsuväkeä omastakin takaa ihan riittävästi. Tainan talolle koitti uusi vaurastumisen aika. Viipurin läänin asukkaille avautuivat myös Pietarin ja Inkerinmaan valtavat työ- ja elinmahdollisuudet.¹¹

Tummaan juhlapukuun ja mustaan nahkalippaiseen lippalakkiin sonnustautunut Heikki-sulhanen oli talon isännän talonpoika Sakari Antinpojan yhdeksäs lapsi ja neljäs poika. Heikki oli nähnyt päivänvalon tammikuun 22. päivänä 1792. Pojan oli kastanut seurakunnan pappi Adam Bökman, josta tuli myös pikku-Heikin kummisetä. Heikin isä Sakari Antinpoika oli syntynyt Venäjän miehittämään Suomeen suurten mullistusten vuonna 1743. Samana vuonna päättyi hattujen sodan seurauksena syntynyt pikkuviha.

Heikin äiti oli Tainan talon piika Liisa Yrjöntyttä. Intiimistä suhteesta huolimatta Sakari ei ollut mennyt Liisan kanssa naimisiin, mutta Liisan ja lapsen onneksi hän oli kuitenkin ottanut Heikin nimiinsä. Todennäköisesti asiaan oli myös vaikuttanut Luumäen kirkkoherra Carl Goviniuksen taivaallisen esivallan edustajana lausuma ankara mielipide. Se, että talon isäntä teki piian raskaaksi, ei ollut mitenkään harvinaista, mutta erittäin paheksuttavaa. Kirkon mukaan haureus oli yksi kuolemansynneistä, josta seurasi hirvittävän pitkä tuomio – ikuisesti helvetin tulussa kärventyminen.

Nuoruuttaan hehkuva morsian Kristiina Heikintytär oli syntynyt Luumäen Kähölän kylässä 22 vuotta aikaisemmin vuonna 1795. Kristiina-immenn tullessa Heikki Sakarinpojalle vaimoksi vauraaseen Tainan taloon, oli morsiamella päällään sen aikaisen muodin mukainen musta morsiuspuku ja päässään viattomuutta merkitsevät valkoinen huntu ja kovitetun tykkimyssyn päälle kiinnitetty korkea välkehtivä helykruunu. Kerran elämässään Kristiina sai olla kuin prinsessa.

Talon suureen tupaan valkoisilla pellavaliinoilla peitetyille pitkille pöydille oli katettu juhla-ateria. Kynttilöillä ja kuusenhavuilla koristel-

luilta pitopöydiltä hääväki sai syödäkseen hernerokkaa, ruisleipää, voita, suolakalaa, palvattua lampaan- ja sianlihaa, ohraryynipuuroa ja tuorejuustoa. Jälkiruoksi tarjottiin makeaa rusinasoppaa. Herkut huuhdeltiin alas maidolla, piimällä ja oluella. Myös paloviinaa oli tarjolla oikein ryypylaseista siemaittaviksi. Häämusiikista vastasivat paikalle tilatut viulupelimanni ja klaneetinsoittaja. Virren veisuun ja juhlapuheiden jälkeen hääväki tanssi ensin poloneesin ja sitten mentiin polskan tahdisa niin, että lankkulattia tömisi ja hiki valui.

Vanhemmat vieraat muistelivat häähumun keskellä menneitä aikoja ja Tainan talon aikaisempia häitä sekä entisiä isäntiä ja emäntiä. Sulhasen isän Sakari Antinpojan isä oli vuonna 1701 syntynyt, kunnioitettavaan 69-vuoden ikään elänyt ja vuonna 1770 kuollut Antti Eskonpoika. Sakarin äiti oli Maria Yrjöntyttä, joka oli kuollut kuusi vuotta miestänsä aikaisemmin. Sakarin isänsä Esko Tuomaksenpoika oli syntynyt Tainan taloon arviolta 1670-luvulla, tällöin taas hänen isänsä Tuomas Heikinpojan on täytynyt syntyä noin 1630–1650-lukujen tietämillä ja Tuomaksen Heikki-isä on syntynyt mahdollisesti jo 1500-luvun loppupuolella.

Vuoden 1637 Maakirjassa Viipurin ja Savonlinnan läänintileistä löytyy merkintä: ”Himottulaby; Ridarna 361 1/6 Christer Håkanson, Taina” (tämän kirjoittajan tulkinta: Himottulan kylä; Ratsutilla 361 1/6 Risto Hakulinpoika, Tainan talo). Vielä aikaisempaan vuoden 1625 kirjaan on merkitty sama mies. Risto Hakulinpoika ja hänen isänsä Hakuli ovat ilmeisesti olleet Tainojen suvun kantaisiä. Himottulan kylässä sijainneet Tainan alkutila ja ensimmäinen talo ovat olleet olemassa todennäköisesti jo 1500-luvun loppupuolelta lähtien. Tainan talonpoikaissuku ja talo ovat siten hyvin vanhaa perua.

Vanhaisäntä Sakari Antinpoika oli ollut kaksi kertaa naimisissa ja vaimot olivat synnyttäneet hänelle yhteensä 12 lasta. Sakarin ensimmäinen vaimo Sanna Eljaksentytär synnytti kahdeksan lasta; Juhanan, Hannan, Eevan, Peetan, Eljaksen, Antin, Vapun ja Eevan. Lapsista Juhana, Peeta, Eljas ja Antti elivät aikuisiksi asti ja saivat lapsia. Sanna-vaimo kuoli korkeaan kuumeeseen vuonna 1789. Heti säällisen suruajan päätyttyä Sakari nai toiseksi vaimokseen 40-vuotiaan kälynsä, leski Katri Matintyttären. Katri oli aikaisemmin ollut Sakarin neljä vuotta van-

hemman Jeremias-veljen vaimona. Naimalla veljensä lesken säilyi myös omaisuus Tainojen suvussa ja talossa. Mutta ennen kuin Katri ehti synnyttää ensimmäisen lapsensa, oli Sakari ehtinyt saattaa talon piian Liisa Yrjöntyttären raskaaksi ja Heikki oli saanut alkunsa. Synnyttäjäksi iäkäs Katri pyöräytti Sakarille vielä neljä lasta lisää. Sakari Antinpoika oli viriili mies.

Sulhas-Heikin siskopuoli Eeva Sakarintytär synnytti neljä poikaa, joista viimeisenä kaksoset, kunnes kuoli vaikeaan keskenmenoon. Huonosta hygieniasta ja lähes olemattomasta synnytysavusta johtui, etteivät lapsivuodekuolemat olleet harvinaisia. Sakarin 13 lapsesta vain kuusi eli aikuiseksi ja peräti seitsemän kuoli alle kolmen vuoden iässä. Lapsikuolleisuuden ollessa erittäin suurta pyrittiin lapsia tekemään mahdollisimman paljon, sillä taloon piti saada työtä tekeviä käsiä ja varsinkin poikia sukutilan jatkajiksi. Myös Raamattu neuvoi täyttämään maan. Mikäli vaimot olivat jakaneet aviovuoteen miestensä kanssa, kuten vaimon kuului, olivat he tuon tuosta raskaana.

Sakari Antinpoika kuoli flunssakuumeeseen 20. päivänä joulukuuta 1803 elettyään huomattavaan 60 vuoden ikään. Sakarin kanssa samoihin aikoihin 1740-luvulla syntyneet miehet elivät keskimäärin vain noin 35-vuotiaiksi. Naiset elivät miehiä pidempään, keskimäärin hieman yli nelikymmenvuotiaiksi.¹²

Koska ruotsi oli maassa ainoa virallinen kieli, rahvaan käyttämän suomen sijasta, saivat myös suomenkielisten perheitten lapset kasteessa viralliset ruotsinkieliset etunimet ja heidät merkittiin kirkonkirjoihin vieraskielisillä nimillä. Heikki Sakarinpoika oli virallisesti Hindrik Zachrisson ja Kristiina Heikintytär oli merkitty kirjoihin muodossa Christina Henricsdotter. Suomalaiset eivät suostuneet vieraskielisiä nimiä käyttämään, eiväthän he osanneet niitä edes lausua, vaan he käyttivät tuttuja suomalaisia nimiä, vaikkei se virallista ollutkaan.

Nuori pari Heikki ja Kristiina osallistuivat ahkerasti talon pelto- ja metsätöihin sekä karjan hoitoon. Luumäellä kaskettiin edelleen metsää ja sitä kaadettiin myös tukki-, poltto- ja tervapuiksi. Pitäjässä poltettiin 1700-luvulla tervaa niin suuret määrät, että sitä riitti vientiin asti. Suomalaisella tervalla kyllästettiin muun muassa Venäjän ja Englannin sota-

Hyvästi Inkeri on tositapahtumiin perustuva teos. Tarina alkaa Luumäeltä, josta äijäni isoisa Malakias Taina lähti Inkerinmaalle onneaan etsimään. Äijäni Matti Tainan ja hänen perheensä elämää seurataan läpi Venäjän vallankumouksen, Stalinin vainojen ja toisen maailmansodan.

Kirjassa kerrotaan inkeriläisten Suomeen siirtymisestä ja tänne kotoutumisesta sekä punaisen Valpon, kommunistien ja Neuvostoliiton inkeriläisiin Suomessa kohdistuneista uhkailuista ja ajojahdeista ja paoista Ruotsiin. Inkeriläisten kovan kohtalon lisäksi kirjassa käydään läpi heidän elämänsä vaikuttaneet laajemmat poliittiset ja sotilaalliset tapahtumat.

Lukijalle selviää myös Neuvostoliiton ja Stalinin inkerinsuomalaisiin kohdistunut kansanmurha ja siihen liittyneet kidutukset, teloitukset, karkotukset ja pakko-työleirituomiot sekä Inkerin luterilaisen kirkon lakkauttaminen.

Hyvästi Inkeri-kirja on kunnianosoitus rohkeille isovanhemmilleni Matille ja Eevalle sekä iloisille, uskollisille, ahkerille ja sitkeille inkerinsuomalaisille ja heidän heimokulttuurilleen.

Inkeri elää yhä muistoissamme tarunhohtoisena.

